

Науково-методична концепція
II етапу Всеукраїнської
учнівської олімпіади з історії
відповідно до нових тенденцій
розвитку історичної освіти в
Україні

Підготувала: **Майданик**
Олена Геннадіївна
м.Чернівці

Мета — виявлення та розвиток обдарованих дітей.

Завдання:

- *формувати в учнів зацікавленість історією;*
- *з'ясувати рівень розвитку історичного мислення;*
- *надання кожному учаснику можливість проявити свої здібності;*
- *стимулювати прагнення самовдосконалення;*
- *виявляти та впроваджувати прийоми та методи навчання;*
- *сприяти формуванню нової генерації науковців та практиків.*

1. Відповідність нормативній базі підготовки і проведення олімпіади:

- *Державний стандарт освітньої галузі «Суспільствознавство»;*
- *Програма з історії України та всесвітньої історії для нової 11-річної школи;*
- *Типовий навчальний план для загальноосвітньої школи універсального профілю;*
- *Положення про Всеукраїнські олімпіади, турніри та конкурси;*
- *Обласна програма роботи з обдарованими дітьми;*
- *Накази МОНМС України та ГУОН Чернівецької ОДА про проведення олімпіад з базових дисциплін.*

2. Принцип наступності:

- завдання ґрунтуються на вивченому матеріалі: учнями 8 класів – за 6-8 класи, 11 класів - за 10-11 класи

3. Відповідність віковим особливостям учнів:

- враховують особливості мислення та фізичного розвитку дітей середнього та старшого шкільного віку

4. Збалансованість завдань:

- **МІЖДИСЦИПЛІНАРНА** (*історія України - 60%, всесвітня історія – 25-30%, історія рідного краю – 10-15%*);
- **ПРЕДМЕТНО-КОМПЕТЕНТІСНА** – виявлення рівня сформованості в учнів спеціально-історичних компетентностей – хронологічної, просторової, інформаційної, мовленнєвої, логічної та аксіологічної

5. Врахування основних змістових ліній шкільних курсів історії у 8 та 11 класах:

- **8 клас:** феномен українського козацтва як зародок української державності у ранньому новому часі (історія України) та початок становлення сучасної цивілізації (Великі географічні відкриття, Реформація та Контрреформація) (всесвітня історія);
- **11 клас:** соборність України; внесок України у перемогу над нацистською Німеччиною та мілітаристською Японією; український національно-визвольний рух різних напрямків; вихід Української РСР на міжнародну арену; зміна державного статусу нашого краю у ході Другої світової війни і утворення Чернівецької області (історія України).

6. Урахування новітніх тенденцій розвитку шкільної історичної освіти

- *гендерна рівновага у шкільному курсі історії;*
- *історія повсякденності;*
- *полікультурність.*

7. Зв'язок із життям:

- *знаменні та пам'ятні дати в історії;*
- *«родинна історія» в контексті державної.*

Завдання розраховані на виконання протягом 3 астрономічних годин

Типологія завдань

Тест

(20 б.)

Аналіз та систематизація різних типів джерел, історичних подій та явищ (20 б.)

Складання історичного портрету або розгорнутого плану (20 б.)

Характеристика історичного Періоду (20 б.)

Оцінка подій, висловлення власної точки зору та аргументація своєї Позиції (20 б.)

З одною правильною відповіддю

На послідовність

На відповідність

Відкрите питання з короткою відповіддю

З множинним вибором

Приклади завдань для 8 класу

*1. Наслідком якої унії було утворення Речі
Посполитої:*

А Кревської;

Б Городельської;

В Берестецької;

Г Люблінської?

2. Установіть хронологічну послідовність подій суспільно-культурного життя XVI ст.

- А** Відкриття в Острозі слов'яно- греко-латинської школи;
- Б** Створення Львівської братської школи;
- В** Видання І. Федоровим « Апостола» і «Букваря»;
- Г** Видання Острозької Біблії;
- Д** Заснування Києво-Могилянської колегії;
- Е** Відкриття Лаврської школи в Києві?

3. Установіть відповідність між назвами творів та їхнім головним змістом

- 1 «Повість минулих літ»
  - 2 «Слово о полку Ігоревім»
  - 3 «Києво-Печерський патерик»
  - 4 «Повчання дітям» Володимира Мономаха
-
- А Опис чудес життя та подвигів ченців
  - Б Виклад всесвітньої історії, історії походження Русі та розвитку держави
  - В Похвала князеві Володимиру та прославлення хрещення Русі
  - Г Морально-етичні норми та правила, життєпис автора , що має служити прикладам нащадкам
  - Д Літературно-поетичний опис трагічного походу руської дружини проти половців

4. Кого називали «Женевським папою»?

5. Позначте судження, що характеризують причини утворення польською владою реєстрового козацтва:

- 1 Прагнення залучити козаків на державну службу, на захист своїх південних кордонів;***
- 2 Прагнення залучити козаків на державну службу, на захист своїх західних кордонів;***
- 3 Бажання обмежити вплив українського козацтва на українське суспільство;***
- 4 Намагання юридично закріпити привілеї українського козацтва;***
- 5 Прагнення не допустити антипольських повстань;***
- 6 Бажання встановити контроль над православною церквою.***

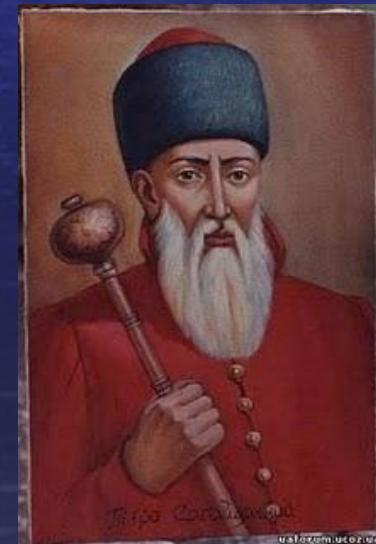
6. Ознайомтесь з уривком із документа, проаналізуйте його і дайте відповідь на запитання

"... І пішла Ольга по Деревлянській землі із сином своїм і дружиною своєю, встановлюючи устави і уроки..."

Джерело: "Повість минулих літ"

- 6.1. Яка подія змусила Ольгу впроваджувати реформи і чому?
- 6.2. Які реформи впровадила княгиня Ольга?
- 6.3. Визначте наслідки реформ для Київської Русі.

7. Визначте, з якою особою пов'язані наведені зображення, та складіть його історичний портрет

8. Охарактеризуйте Реформаційний і Контрреформаційний рухи в Західній Європі та в українських землях в XVI - першій половині XVII ст.

9. Запропонуйте свій сюжет історичного роману з будь-якого періоду історії (до XVII ст.) Обґрунтуйте необхідність висвітлення даної епохи та важливість ваших поглядів щодо обраних проблем.

Приклади завдань для 11 класу

1. Коли відбулось визволення Чернівців від гітлерівських військ:

- А 18 грудня 1942 р.;
- Б 6 листопада 1943 р.;
- В 29 березня 1944 р.;
- Г 28 жовтня 1944 р.?

2. Розташуйте у хронологічній послідовності (від моменту запровадження) терміни та поняття, що визначили особливості більшовицької влади на території України впродовж першої половини ХХ ст.:

А нова економічна політика;

Б «ждановщина»;

В колективізація;

Г українізація;

Д «воєнний комунізм»;

Е індустріалізація.

3. Установіть відповідність

1.С. Бандера

2.А. Мельник

3.Р. Шухевич

4.С. Ковпак

- А) очолив партизанське об'єднання, яке здійснило в 1943 році Карпатський рейд;
- Б) був закатований гітлерівцями в концтаборі Заксенхаузен;
- В) очолив напрямок Руху Опору, який в боротьбі за незалежність спирався на Німеччину;
- Г) очолив Українську Повстанську Армію;
- Д) очолив напрямок Руху Опору, який в боротьбі за незалежність спирався на власні сили.

4. Яку наступальну операцію радянських військ називають "Сталінградом на Дніпрі"?

5. Які явища мали місце в розвитку культури України в другій половині 1940-початку 1950-х рр. ?

1 відбудова закладів освіти, науки та культури;

2 висилка видатних діячів за кордон;

3 перехід до обов'язкової середньої освіти;

4 «лисенківщина»;

5 ідеологічний наступ («ждановщина»);

6 набуття українською культурою космополітичних рис.

6. Ознайомтесь з уривком із документа, проаналізуйте його і дайте відповідь на запитання

Акт відновлення Української держави (30 червня 1941 року)

- «1. Волею Українського Народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України.
2. На західних землях України твориться Українська Влада, яка підпорядковується Українському Національному Урядові, що створиться в столиці України – Києві з волі українського народу.
3. Відновлена Українська Держава буде тісно співдіяти з Націонал-Соціалістичною Великонімецьчиною, що під проводом Адольфа Гітлера творить новий лад в Європі і в світі та допомагає українському народові визволитися з-під московської окупації.

Українська Національна Революційна Армія, що творитиметься на українській землі, боротиметься далі спільно з Союзною Німецькою армією проти московської окупації за Суверенну Соборну Українську Державу...

Хай живе Суверенна Соборна Українська Держава! Слава Україні! Героям Слава!»

Джерело: "Хрестоматія з історії України"

Чи міг бути втілений цей документ у життя?

*Чи могла Німеччина погодитись з існуванням незалежної Української держави?
Відповідь обґрунтуйте.*

7. Назвіть видатних діячів періоду боротьби за українську державність в 1917 – 1921рр. Складіть історичний портрет одного з них.

8. Чи погоджуєтесь ви з твердженням, що після Другої світової війни вдалось розв`язати всі суперечливі питання щодо поділу сфер впливу між країнами-переможницями? Відповідь обґрунтуйте.

***9. Напишіть есе на тему: " Друга світова
війна – жива історія моєї родини"***